

יהי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

כשרואים מהפכות גדולות בעולם בימינו
אלה, הרי זה סימן נוסף שנמצאים אנו
ברגעים האחרונים דעקבתא דמשיחא,
ותיכף ומיד ממש בא משיח צדקנו

ראה עמוד 9

ערב שבת קודש פ' תולדות, ג' כסלו
ה' תהא שנת סגולות גדולות

תלט

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח

לעילוי נשמת

הו"ח ר' שמואל פסח ב"ר יעקב דוד ע"ה
נפטר ביום ג' תשרי - צום גדלי' ה'תשנ"ה
וזוגתו האשה החשובה מרת פרידל חדוה
ב"ר זאב וואלף ע"ה
נפטרה ביום ד' אדר שני ה'תשנ"ה

פייס

ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י חתנם ובתם

הרה"ת ר' שניאור זלמן הלוי וזוגתו מרת אסתר שיינדל
ומשפחתם שיחיו שגלוב

בחסות:

'קרן המיליון'

שע"י 'מרכז חב"ד העולמי לקבלת פני משיח'

תוכן העניינים

ב"ה

3 דבר מלכות

"יחי אדוני המלך דוד לעולם" / משיחות ליל ה', אדר"ח כסלו, וש"פ תולדות ה'תשנ"ב

7 זמן הגאולה

מה מסמנות המהפכות ברוסי', בסין, בהודו ועוד? / פרשת השבוע באור הגאולה

11 "בזכות נשים צדקניות"

מה עושות זקנות ברחובות ירושלים? / תפקידן של הנשים בהבאת הגאולה

14 כתי"ק - פרסום ראשון

"וימצא בשנה ההיא מאה שערים" / צילום מענה הרבי לשאלת המניחים בפרשתנו

מערכת "יחי המלך"

במסגרת: "מטה משיח" שע"י "אגודת חסידי חב"ד" באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אד"ש מה"מ

יוצא-לאור על-ידי: תלמידי ה"קבוצה", "חיילי בית דוד", ישיבת תורת"ל המרכזית, "בית משיח" 770 סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טלפון: 778-6670 (718)

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 966 קרית-שמואל, מיקוד 26109 • טלפקס: 871-5770 (04)

דואר אלקטרוני: yeh_@netvision.net.il • אינטרנט: http://www.moshiach.net/blind

ב"ה. לכאורה הכוונה בדברי המדרש (ב"ר פס"ד, ו) ומה שכתוב "וימצא גור" מאה שערים" מובן שאמרוהו שמי פעמים. פעם אחת - אמרו אהוה קודם שעתה התבואה, וזהו פירוט "שערים". פעם שני - אחרי טענתם שהתבואה נמצאה בארץ, ומדור אחת התבואה, ומצאו שעטתה מאה פעמים כמה שהאמידה, וזהו פירוט "וימצא". וקושיית המדרש "והלא אין הברכה שורה כו" מפני מה מדר אותה" הוא על מדידת הטעמים שכתוב שם שכל מקשה "והלא אין הברכה שורה כו" (משא"כ על אומדנא הראשונה, אין להקשות מפני מה אמרה, והלא אין הברכה שורה כו", כי (א) דבר שכל שנתו כשקונים סדה וזורקים אוהה מטערים כמה הבואה העטה, אם כדאי צמקצ לקנותה בלמבצת ולזרוע אותה. כמסנ"ת בהסיתה. (ב) כאומדנא הראשונה - "שערים", אינו מוכרח כלל אשר יצחק אמר, ואפשר לומר שסחם בנ"א שיערו אשר סדה זו העטה כך וכן תבואה. (מטא"כ במדידה השני - "וימצא", הרי חיבת וימצא קאי על יצחק, אשר יצחק מצא (ע"י שמד) מאה שערים). ועפ"י ז' מובן דיוק לשון המדרש "מפני מה מדר אותה" ולא מפני מה אמרה" ועל זה מחרץ המדרש "מפני המעשרות", אשר יצחק מדר אותה (ענין - וימצא בכדי לדעת כמה מעשרות להטריש, כי אין מעשרין באומר. ולפי"ז, הרי גם במדרש "רבותינו") אגבא הפירוש ד"שערים" הוא כפירוש הראשון דרש"י, ומנ"ל לרש"י שהכוונה ב"רבותינו אמרו" שהאומר ד"הערים" הוא בשביל המעשרות, והיינו שאחרי שכבר מדור אחת התבואה להטריש מעטר, נחרבה בה מאה פעמים ככה (דלפי"ז הוצרך לומר במדרש "אלא מפני המעשרות")? - לכאורה, הי' אפשר לפרש כן גם בפירוש"י. שם"ש "רבותינו אמרו" אינו פירוש חדש, כי אם, ביאור על פירוש הראשון - בפירוש רש"י, שא"א לפרש שם"ש "רבותינו אמרו" כוונתו לתת טעם על המדידה "וימצא", כי (נדס"ף על זה מה שבדרך הפשט אין צורך בנחיתה" טעם לזה, כי כל קושיית המדרש הוא "והלא אין הברכה שורה" אלא בדבר חסמו"אן העין", ובדרך הפשט אין יודעים כלל מזה, כמסנ"ת בהטיחה) פלשו"ר רש"י "אומר זה למעשרות הי" מוכח דקאי ארעילי פינני". על האומר ד"שערים" (ולא על "וימצא"). אבל עדיין א"פ (א) מנ"ל לרש"י לפרש כן ב"רבותינו" (ב) למה כותב "אומר" ולא "מדידה"?

מוקדש לעילוי נשמת ינון ע"ה בן - יבלחט"א - אברהם אלעל - נפטר ביום כ"ט ניסן ה'תשס"א
 י"ה"ר שתיכף ומיד יקיים העיוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוככם, בגאולה האמתית והשלימה

“וימצא בשנה ההיא מאה שערים”

בקשר עם פ' השבוע (כו, יב), הבאנו צילום (מוקטן) ממענה כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לשאלות המניחים בשיחת ש"פ תולדות ה'תשכ"ז (נדפסה בלקו"ש ח"ה ע' 121 ואילך - המענה שולב (בשינויים) בהערות 4 ו-7)

להלן פענוח הכתי"ק כפי סדר הופעתו בנוסח השאלה (בא בהדגשה):

לכאורה הכוונה בדברי המדרש (ב"ד פס"ד, ו): ממה שכתוב 'וימצא גו' מאה שערים' מובן [כ"ק אד"ש מה"מ סימן מעל תיבה זו: !!] שאמדוה שתי פעמים פעם אחת - אמדו את השדה, קודם שעשתה התבואה, וזהו פירוש 'שערים'. פעם שני' [כתב כאן כ"ק אד"ש מה"מ: א"צ [= אין צריך] מדידה; ומספיק כשיראה שחלק (הכ"י קטן) של השדה עשה* ק' פעמים יותר משיערו אותו - וממדידה הקודמת ידוע גודל השדה - ובמצא יודע הסה"כ. ופשוט] - אחרי שעשתה, ומדדו את התבואה, ומצאו שעשתה מאה פעמים כמה שהאמידה, דהו פירוש 'וימצא'. וקושיית המדרש 'והלא אין הברכה שורה כו' מפני מה מדד אותה' הוא על מדידה השני' ד'וימצא' [כאן כתב כ"ק אד"ש מה"מ בימין הדף: גם זה אינו - כי (לפירש"י) וימצא אין ענינו מדידה (ומה שייך מציאה למדידה). ועפ"י מתורצת הקושיא (חזקה, לכאורה) - שכנראה גם ע"ז לא עמדו - דרש"י 1] לא העתיק תיבת וימצא.. 2) אומר 'ועשתה' ולא כל' הכתוב 'ומצא' (וכו"ב**)] שעל מדידה זו דוקא מקשה 'והלא אין הברכה שורה כו"'.
 (משא"כ על אומדנא הראשונה, אין להקשות מפני מה אמדוה, והלא אין הברכה שורה כו', כי (א) דבר רגיל שכשקונים שדה וזורעים אותה משערים כמה תבואה תעשה [כאן הוסיף כ"ק אד"ש מה"מ בתוך הקטע והמשיך בראש העמוד: ע"י מדידה, אבל אינו מוכרח, כי אפשר לקנות בהשערה בעלמא (ובפרט שדה - סמוכין בהלכה שלכן קרקעות אין להם אונאה). בחיי ילד - שדבר שמתאווה ביותר "כל חפצך לא ישוו בה"'] אם כדאי לקנותה ולזרוע אותה. כמשנ"ת בהשיחה. (ב) באומדנא הראשונה - 'שערים', אינו מוכרח כלל אשר יצחק אמד, ואפשר לומר שסתם בנ"א שיערו [כאן הוסיף כ"ק אד"ש מה"מ: גם אז אין הברכה שורה - והי' לדיצחק למנוע זה] אשר שדה זו תעשה כך וכך תבואה. (משא"כ במדידה השני' - 'וימצא' [כאן סימן כ"ק אד"ש מה"מ לקטע שהובא לעיל בקשר לחילוק בין מציאה למדידה], הרי תיבת וימצא קאי על יצחק, אשר יצחק מצא (ע"י שמדד) מאה שערים).

בהמשך הצילום מחק כ"ק אד"ש מה"מ את כל הקטע המתחיל: "לכאורה הי' אפשר", וכן מחק כמעט את כל הקטע שלאחריו מלבד שני השורות הראשונות, בהם תיקן כדלהלן: - בפירוש רש"י, פשוט שא"א לפרש שמ"ש 'ורבותינו אמרו' כוונתו לתת טעם על 'וימצא' - שהרי (באם יביטו - הבטה בעלמא - בפרש"י יראו ש[!]) לא הביא כלל 'וימצא'!!

(* תיבות אלו שלא הודגשו - נשמטו מהצילום שלפנינו. המו"ל.
 (** תיבה זו אינה ברורה כ"כ בצילום שלפנינו. המו"ל.)

“יחי אדוני המלך דוד לעולם”

- תוכנה של הכרזה זו הוא התגלות מציאותו דמלך המשיח ועי"ז ולאחרי זה באה התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו כו' • עיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו, כי, כל פרטי הענינים שלאחרי זה (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה • צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", על-ידי-זה שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח • משיחות ליל ה', אדר"ח כסלו, וש"פ תולדות ה'תשנ"ב - מוגה

שבכאו"א מישראל, והן ועאכו"כ משיח הכללי, העצם דישאל שלמעלה מבחי' היחידה.

ויש לומר, שענין זה מרומז בלשון הכתוב² "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו" - "מצאתי" (גם) מלשון "מצוי", שמורה על עצם המציאות שהוא למעלה מתואר וגדר כו', למעלה גם מגדר של מציאות, ורק מפני שמוכרחים להשתמש בביטוי מסוים משתמשים בלשון "מצוי" (כנ"ל*), היינו ש"מצאתי דוד עבדי" קאי על העצם דנשמת משיח שלמעלה מתואר וגדר (למעלה גם מבחי' יחידה הכללית), שלכן נקרא בשם "מצוי" ("מצאתי"); ולאח"ז "בשמן קדשי משחתיו", ש"שמן" מורה על בחי' היחידה

א. ע"פ הידוע שכל הענינים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות¹, מובן, שבעבודת ההכנה להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו צ"ל מעין ההתחדשות ש"עתידיים להתחדש כמותה", בדוגמת החידוש דמוולד הלבנה, שהו"ע התגלות העצם דישאל, עצם הנשמה שלמעלה גם מבחי' היחידה:

נוסף על המדובר כמ"פ שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקינו באה עי"ז שכאו"א מישראל מגלה ניצוץ משיח שבו, בחי' היחידה (כנ"ל*) - יש להוסיף ולתקן שעיקר הכוונה היא (לא לבחי' היחידה שהיא א' מחמשה שמות שנקראו לעצם הנשמה, אלא) להתגלות עצם הנשמה ממש, שזהו אמיתת ענינו של משיח (הן ניצוץ משיח

(2) בתהלים מזמור פ"ט - שממנו באים למזמור צדי"ק, השייך במיוחד לשנה זו, שנת הצדי"ק.

(1) תניא רפ"ז.

(* ס"ה בהשיחה - סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 126.

(* ס"ב בהשיחה - סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 122.

הכללית שבנשמת משיח, שחודרת בכל ענייניו, בדוגמת השמן שמפפפע בכל דבר³.

וענינו בעבודת כאו"א מישראל – שגם לפני שפועל בעצמו התגלות בחי' היחידה, ביטול והודאה והתמסרות להקב"ה [ועד שנמצא במעמד ומצב שאין לו להרהר בדברי תורה]⁴, ובודאי לא בחי' היחידה שבתורה פנימיות התורה] – ישנה עצם מציאותו, **עצם הנשמה**, ו"דיעה" זו (רק – שניעור משנתו) פועלת ומביאה לכל עניני העבודה בפועל ממש כפי שחודרים בהתגלות דעצם הנשמה, וזהו אמיתת הענין דביאת המשיח, שהעצם דישראל הוא בהתגלות בפועל ממש (כנ"ל⁵).

ב. ויש לומר שענין זה מרומז בלשון חז"ל "כל ימי חיך להביא לימות המשיח":

"כל ימי חיך" – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישר, שגם אז הוא חי ע"י נשימת האויר ("כל הנשמה תהלל י-ה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו"⁵) שמוכרח להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושתי), ו"כל ימי חיך להביא לימות המשיח" – פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להביא המשיח, אלא עצם חיותו ("חיך") הוא להביא לימות המשיח.

ויש להוסיף בדיוק הלשון "להביא לימות המשיח" – "להביא" דייקא, ולא בלשון הרגיל "לרבות", ו"לימות המשיח" לשון רבים – שכאשר החיות דכאו"א מישראל הוא בענין

(3) ראה חולין צז, רע"א. שו"ע יו"ד סק"ה ס"ה.
(4) ראה שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ת) ס"א ס"ו.
(5) תהלים בסופו. ב"ר פ"ד, ט. דבר" פ"ב, לז.
(6) ראה לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך. ועוד.

* ס"ט בהשיחה - סר"ש תשנ"ב ח"א ע' 129.

המשיח הנ"ל, ה"ז מביא (בדרך ממילא) למעמד ומצב דימות המשיח, שהעצם דישראל יחי' בהתגלות בפועל ממש; ובזה גופא "לימות המשיח" לשון רבים, די"ל שרומז על שתי התקופות הכלליות שבימות המשיח⁶, ורומז גם על כל ריבוי העלויות שיהיו בימות המשיח באופן של הליכה מחיל אל חיל עד אין קץ.

ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח⁷ – **אויר של משיח** ובלשון חז"ל⁸ "דוחו של מלך המשיח".

ויש לומר ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אורו"⁹ של משיח¹⁰, כי **אור** של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"¹¹, וכיו"ב), משא"כ **אויר** של משיח מורה על העצם (חיות) דמשיח, כלומר התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני¹²

(7) וגם בעת השינה נושם האויר של משיח, אלא שאינו מרגיש זה, ולכן עיקר הענין ד"למען תזכור... כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתחיל כשניעור משנתו (ועי"ז נפעל גם בעת השינה).

(8) ב"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.

(9) זח"ג לד, ב. נת' בלקוטי לוי"צ לזח"ג ע' ריש ואילך.

(10) כידוע ש"אויר" איתיות אור, י' שהי"ד* הוא מקור ה"אור", וכפי שרואים במוחש שאור הנר הוא כשיש אויר סביב האור (ובלא אויר יכבה ולא יאיר כלל), היינו, שהאויר הוא מקור האור (כמבואר בדרושי חנוכה (תו"א מקץ מב, ג. וראה גם ספר הערכים חב"ד (כר ב) מע' אויר. וש"נ)).

(11) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

* שרתו גם על היוד' שבנפש האדם, יוד' עקב, נקודת היחידה, בחי' היחידה, ועד לעצם הנפש שלמעלה גם מבחי' היחידה.

– מוכרחים לצורך כך להקים בתי ספר ששם תוכל להיות השגחה אחרת ולימוד אחר, ויגיעה ושקידה אחרים.

ד. ועד"ז גם בנוגע לעסקנות ציבורית, הרי ראו בזה את הוראתם של גדולי ישראל אשר מינו, חיזקו ועודדו את נשי ישראל לעסוק (בדרכי צניעות, אנשים לחוד ונשים לחוד) בצרכי ציבור באמונה, עם כל הגדרים שבזה, ועוד קישרו זאת עם הגאולה העתידה ש"בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור (דיוצאי מצרים) נגאלו ישראל ממצרים"¹⁶, ועד"ז¹⁷ בגאולה העתידה, ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"¹⁸.

שזו לא רק נתינת היתר, אלא אדרבה – ציווי, שביחד עם כל ההגדרות, ההגבלות וזהירות באופני הצניעות, ישימו דגש מיוחד לטרוח בגופו ובממונו עד בנשמתו – על חינוך הבנות לא פחות מאשר על חינוך הבנים, כדי להעמיד את דור הגאולה.

ולזה זקוקים לכל ארגוני הנשים, שיחזיקו ויתמכו בזה באופן דהולך ומוסיף ואור, ואדרבה: אמנם הדבר נעשה באופן ד"ישבו ברחובות", אך אלו הם "רחובות ירושלים", שירושלים יכולה להיות אצל כל אחד בד' אמותיו אפילו כעת, כפירוש התוס'¹⁹ על המילה "ירושלים" – "יראה שלם", שלימות היראה, שאזי הן מצליחות בתפקידן.

ה. ובזאת יובן ענין נוסף: כיון ששכר המצוה צריך להיות מעין המצוה, לכאורה אינו מובן, כיון שהשכר יהי' מה ש"ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" – היכן ישנו ענין זה בעבודה במשך זמן הגלות?

אלא זהו מה שנשים צדקניות שבישראל מקדישות מזמנן לעסקנות ציבורית באופן של צניעות ובאופן של שלימות היראה, ירושלים, ועושות זאת בהרחבה – "ברחובות ירושלים", ובאופן ד"ישבו" היינו בהתיישבות ועכבה ולא באופן ד"דעתן קלות"²⁰ שמורה על שינויים, אלא "אין ישיבה אלא לשון עכבה"²¹ היינו עבודה מסודרת,

וכך מכינים את צבאות ה' שאתם יצאו בעגלא דידן לקבל פני משיח צדקנו.

(תרגום חפשי משיחת יו"ד שבט ה'תשכ"ה - בלתי מוגה)

(18) מיכה ז, טו.

(19) תענית טז, א ד"ה הר.

(20) שבת לג, ב. קידושין פ, ב.

(21) מגילה כא, סע"א. וראה פרש"י תזריע יב, ד.

(16) ראה סוטה יא, ב. שמו"ד פ"א, יב.

(17) ובפרט לפי המבואר בכתבי האריז"ל (ל"ת וסה"ל שמות ג, ד. שער הגלגלים הקדמה כ) שדורנו זה הוא גלגול של הדור שיצאו ממצרים, לכן גם הגאולה מגלות זה האחרון תהי' בשכר נשים צדקניות שבדורנו (ראה יל"ש רות רמז תרו בסופו).

המדור מוקדש לע"ג האשה מרת **רבקה** בת הרה"ח ר' **צבי** ע"ה – נלב"ע ביום כ"ט תמוז ה'תשס"ב יה"ד שיקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והיא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש נדבת בני: הרה"ח ר' **שמואל** שי' והרה"ח ר' **יעקב** שי' **שפריצער**

ויובן ע"פ דברי התוספות שהכוונה לגאולה כפי שתהי' לאחר תחיית המתים¹⁰ [..]. שאז יקויים הענין ד"נקבה תסובב גבר"¹¹ ע"ד מה שהי' "כשמחן יצריך בגן עדן מקדם"¹², ויקויים הפסוק "גם אויביו ישרים אתו"¹³, ולכן יהי' אז לא רק "קול חתן" אלא גם "קול כלה".

ומכך גם מובן, שמה שזקנות ישבו ברחובות ירושלים ביחד עם זקנים, זהו דיוק נוסף בתקופה שלאחר תחיית המתים, שאזי לא רק שלא יזדקקו עוד להפרדה מיוחדת בין זקנים לזקנות, ולענין ד"כבודה בת מלך פנימה", אלא זו ראי' נוספת שיהי' אז הענין דאתהפכא, "גם אויביו ישרים אתו", שלכן גם זקנות יוכלו לשבת ברחובות ירושלים.

ג. עפ"ז מתעוררת השאלה: מכל הענינים שדוברו לעיל ישנם הוראות בנוגע לעבודתינו במשך זמן הגלות, ואיזו הוראה שייך ללמוד מכך ש"ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" **לעתיד לבוא**, כשהיום זה אסור וזהו היפך הענין ד"כל כבודה בת מלך פנימה"?

והמענה על כך:

ישנם הבאים בטענות על כך שהחלו להתמסר לאחרונה כל כך הרבה לחינוך הבנות, שלכאורה לא הי' כן בדרות שלפנינו. ובפרט עוד שחינוך הבנות כעת כרוך ביציאה מפתח ביתו ולחוץ, לילך לבית הספר ואח"כ לחזור, שכל ענינים אלו הם ההיפך מ"כבודה בת מלך פנימה"?

ויתרה מזו, לא מסתפקים בכך אלא נשים החלו גם לעסוק גם בעסקנות ציבורית, לא רק אנשים, ואדרבה, באופן ש"ויבאו האנשים על הנשים"¹⁴, היינו שנשים פועלות בזה יותר מאשר האנשים – ולכאורה הרי זה ההיפך מ"כבודה בת מלך פנימה" (שהרי אפילו כשנשים לחוד ואנשים לחוד, עדין אין זה ענין הצניעות, כי אי אפשר לעסוק בעסקנות ציבורית באופן של "פנימה", מוכרחים היכן שהוא לצאת לחוץ)?

אלא רואים שגדולי ישראל (שאצלם הרי בודאי מסורת אבותיהם בידיהם) התמסרו והשקיעו יגיעה והשתדלות להקים בתי ספר לנערות, ועשו זאת עם "שטורעם" לא פחות מאשר השתדלו להקים בתי ספר לנערים; אמנם תוכן הלימודים שונה, אבל בנוגע לענין ד"כבודה בת מלך פנימה" הרי ההליכה לבית הספר והשהי' בו חייבת להיות באופן דיציאה לחוץ ללא חילוק מהו תוכן הלימודים.

זאת למרות שאפשר להוכיח מהמקרה הבלתי רצוי שאירע לדינה בת יעקב, שהחל בגלל ש"ותצא דינה"¹⁵ [..]. הרי גדולי ישראל בדור שלפנינו (שאנו רק הולכים בעקבותיהם ובדרכיהם אשר הורנו) ידעו זאת, ואעפ"כ אמרו שמוכרחים להשקיע השתדלות הכי גדולה בנוגע לחינוך הבנות, מאחר שמצד כמה סיבות אי אפשר לסמוך על החינוך שמקבלים בבית

(10) בויק"ר פט, ז (וש"נ), דקאי על ד"לעת"ל (ש)כל

(11) ירמ' לא, כא.

(12) נוסח ברכה ו' דברכות נישואין.

(13) משלי טז, ז. ובב"ד רמ"ד זה יצה"ר, וראה גם

(14) ויקהל לה, כב – בקשר לנדבת המשכן. וראה

(15) פרש"י שם: "שהן (הנשים) היו שם **בראשונה**, והאנשים נטפלו להן".

(16) לקו"ש ח"ז ע' 123 ובהנסמן שם.

(17) ויקהל לה, כב – בקשר לנדבת המשכן. וראה

(18) פרש"י שם: "שהן (הנשים) היו שם **בראשונה**, והאנשים נטפלו להן".

(19) וישלח לד, א ובפרש"י שם.

למלכות¹²) בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות **מציאותו** (אויך שבאין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י **פעולותיו** אור של משיח).

ועפ"ז מובן ששיקק החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות **מציאותו** ("מצאתי דוד עבדי"), כי, כל פרטי הענינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים **כתוצאה והסתעפות** מהתגלות מציאותו, **וכלולים בה**, כשם שמולד הלבנה כולל התגלות אורה באופן של הוספה מרגע לרגע עד למילוי ושלימות הלבנה.

ויומתק בדיוק הלשון "כל ימי חיך להביא לימות המשיח" – שהחיות ("חיך") כשנתגלתה מציאותו **מביאה** (בדרך ממילא) **לימות המשיח**, כיון שמציאותו (חיותו) כוללת כל פרטי הענינים דימות המשיח, שכולם כלולים בהתגלות עצם מציאותו (מולד הלבנה).

ג. ונוגע לפועל – "המעשה הוא העיקר"¹³:

כיון שכבר הי' מולד הלבנה ("שהם עתידים להתחדש כמותה") בראש חודש כסלו "ראש חודש של גאולה", חודש השלישי (שקשור עם גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי) דשנת ה'תשנ"ב (הי' תהא שנת נפלאות בה, בכל מכל כל) – צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", עיי"ז שכל מציאותו, תיכף כשניעור

(12) "מאותן הבאים מבני דוד ועדיין הי' להם ממשלה

גם בגלות. . . כגון רבינו הקדוש" (חד"א"ג מהרש"א

לסנהדרין צח, ב).

(13) אבות פ"א מ"ז.

(14) רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

(15) גוף גשמי שהתהוותו מ"מהותו ועצמותו. . .

(16) רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

(17) ראה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.

(18) "היום יום" כ"ח כסלו. וראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שנח.

(19) צפני"ג ט.

משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שזוהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

וענין זה יכול וצריך להיות גם ברגע זה – ע"י התעוררות מחודשת בתוקף מחודש **דעצם הנשמה** (ע"ד נייעור משנתו) "להביא לימות המשיח", עיי"ז שמוסיף עוד "מצוה אחת" כדי להכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות ולהביא לו ולהם תשועה והצלה¹⁴.

וכל זה – לאו דוקא בענינים נעלים הקשורים עם בחי' היחידה, כמו לימוד והפצת תורת החסידות, יחידה שבתורה, אלא גם (ובעיקר) בענינים פשוטים, כמו נתינת צרכיו הגשמיים של יהודי, הקשורים עם עצם מציאותו (נשמה בגוף¹⁵), כולל ובמיוחד הצרכים הנוספים דחודש כסלו, בימי חנוכה, "ימי **שמחה** והלל"¹⁶, שמוסיפים בסעודות של שמחה¹⁷, כולל גם המנהג דנתינת מעות חנוכה (כפי שנהגו רבותינו נשיאינו¹⁸), ולפנ"ז בסעודות והתוועדיות של שמחה דימי הגאולה יו"ד וי"ט כסלו.

ד. ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית והשלימה, התחלת הגאולה ושלמותה, ע"י משיח צדקנו – "יעמוד מלך מבית דוד כו", עד ש"יתקן את העולם לעבוד את ה' ביחד, שנאמר¹⁹ אז אהפוך אל עמיים ג' "

(14) קידושין מ, רע"ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ד.

(15) גוף גשמי שהתהוותו מ"מהותו ועצמותו. . . (שהוא לבדו בכוחו ויכולתו לברוא יש מאין" (תניא אגה"ק ס"ב), ובו דווקא היא בחירת העצמות (ראה תניא פמ"ט. סה"ש תורת שלום ע' 120 ואילך).

(16) רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.

(17) ראה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.

(18) "היום יום" כ"ח כסלו. וראה לקוטי לוי"צ אגרות-קודש ע' שנח.

(19) צפני"ג ט.

מה עושות זקנות ברחובות ירושלים?

פרסום ראשון בלשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"*

א. הגמרא מספרת¹ "כיון שהגיעו (רבן גמליאל, רבי אליעזר בן עזרי', רבי יהושע ורבי עקיבא) להר הבית (מקום בית המקדש) ראו שועל שיצא מ(מקום ד) בית קדשי הקדשים, התחילו הן (שלשת התנאים הראשונים) בוכין ורבי עקיבא משחק, אמרו לו מפני מה אתה משחק, אמר להם וכו' וכו' תלה הכתוב נבואתו של זכרי' בנבואתו של אורי'², באורי' כתיב³ לכן בגללכם ציון שדה תחרש [וגו'], בזכרי' כתיב⁴ עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, עד שלא נתקיימה נבואתו של אורי' הייתי מתירא שלא תתקיים נבואתו של זכרי', עכשיו שנתקיימה נבואתו של אורי', בידוע שנבואתו של זכרי' מתקיימת" (בגאולה העתידה במהרה בימינו אמן).

והנה, כשם שנבואת אורי' "ציון שדה תחרש" נתקיימה במעשה בפועל כפשוטו, מובן שכן הוא בנוגע לנבואת זכרי' "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים" שתקויים בפועל, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו⁵, בנוסף לעניינים הרוחניים שבזה.

ולכאורה נשאלת השאלה: מילא מה שזקנים ישבו ברחובות ירושלים הרי זה מובן, אבל מה השמחה ש"זקנות" ישבו ב"רחובות ירושלים", הרי זה לכאו' היפך הדין ד"כל כבודה בת מלך פנימה"⁶?

ב. והתירוץ על זה יובן בהקדים שאלה אחרת: מובא בנבואת ירמיה'⁷ שלעתיד-לבוא יהי' "עוד ישמע גו' קול חתן וקול כלה", ושואלים על כך: מילא "קול חתן" מובן, אבל "קול כלה" – הרי קול באשה כו'⁸ הוא היפך ענין השמחה? שלכן הרי ישנה שקלא-וטריא שלימה⁹ האם מותר לומר (בנוסח ברהמ"ז) "שהשמחה במעונו" במקרה שיש היפך הצניעות אצל משתתפי החתונה, שזה כולל גם את הענין ד"קול כלה", ואם-כן איך מתאים הענין ד"קול כלה" (לע"ל)?

* קיצור משיחה זו הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א באידיש ונדפס בלקו"ש חכ"א ע' 379 ואילך. השיחה שלפנינו תורגמה מהנחה בלתי מוגה שנדפסה בשיחות-קודש תשכ"ה ח"א ע' 335 ואילך (מלבד הקטע הראשון באות א' שנערך ע"פ לקו"ש שם).
 1) בסיום מס' מכות. וראה לקו"ש ח"ט ע' 68 ואילך.
 2) "דכתיב (ישעי' ח, ב) ואעידה לי עדים נאמנים את אורי' הכהן ואת זכרי' בן יברכיהו וכי מה ענין אורי' אצל זכרי', אורי' במקדש ראשון וזכרי' במקדש שני, אלא תלה הכתוב נבואתו של זכרי' בנבואתו של אורי' כו" – מכות שם (וראה לקמן בהשיחה).
 3) מיכה ג, יב.
 4) זכרי' ח, ד.
 5) שבת סג, א.
 6) תהלים מה, יד. הובא ברמב"ם הל' אישות פ"ג ה"א.
 7) לג, י-יא.
 8) ראה ברכות כד, א.
 9) ראה ב"ח ובית שמואל – בשו"ע אה"ע סס"ב סק"א. שדי חמד – להתח"ם – אספ"ד מע' חו"כ (סוס"ק יב). וראה לקו"ש ח"ט ע' 332-3.

השומע יצחק ל"י²³ ("יצחק")²⁴, ולא עוד אלא שפועל גם על אהו"ע²⁵, הן הבידור דלבן (בפרשת ויצא) והן הבידור דעשו (בפרשת וישלח), "עד אשר אבוא אל אדוני שעירי"²⁶, "בימי המשיח, שנאמר²⁷ ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה"²⁸ – תיכף ומיד ממש. ■

(בתוספת וא"י*), "מוסיף על הראשונה", וע"ד מ"ש בהמשך הפרשה (כז, כח ובפרש"י) "יתן", "יתן ויחזור ויתן".
 23) וירא כא, ו.
 24) ולהעיר שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא "כי אתה אבינו" (ישעי' סג, טז. שבת פט, ב. וראה תו"א פרשתנו יז, ג. תו"ח שם ד, ד ואילך. ועוד).
 25) להעיר ש"תולדות יצחק" הם "יעקב ועשו האמורים בפרשה" (פרש"י ריש פרשתנו).
 26) וישלח לג, יד.
 27) עובדי' בסופו.
 28) פרש"י וישלח שם.
 (* ולהעיר מהשייכות דאית וא"ו להגאולה - חמשה ואי"ן ד"יעקוב" (פרש"י בחזקוני כ, חב).
 20) מלכים-א א, לא.
 21) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שס"ב. פיה"מ סנהדרין ר"פ חלק יסוד ה"ב. אגרת תימן.
 22) ובפרטיות יותר: לא רק "אלה", אלא "ואלה"



המדור מוקדש לעילוי נשמת ר' יוסף ארי' לב בן משה באר ע"ה ולעילוי נשמת אשתו מרת חשא בת נטע אורי ע"ה זיסק יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים העיוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה וליבות כל משפחת זיסק שיהיו – לברכות עד בלי די

במקום להשלים את העבודה עושים "אסיפות"...

כאשר מעוררים שיש לעסוק בענין מסויים, נעשה סדר שלכל לראש צריכים לארגן אסיפה, ובאסיפה זו יחליטו שצריכים לארגן עוד אסיפה וכו'... – אין זמן לאסיפות, "משיח צדקנו שטייט הינטערן וואנט"..." "הנה זה עומד אחר כתלנו"¹, ובמילא, צריכים להשלים את העבודה דהפצת המעיינות חוצה בפועל ממש, "כל יומא ויומא עביד עבדיתי"², ובמקום זה – עושים "אסיפות"...

הגיע הזמן להתעורר מהאדישות והתרדמה

[.] כיצד יכולים לשבת בשלוח – כאשר יודעים שישנו פס"ד ברמב"ם³ שהעולם כולו שקול, וע"י "מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה"!!! כלומר, לא זו בלבד שביכלתו לפעול איזה תיקון בעולם, אלא ביכלתו לגרום "תשועה והצלה" לכל העולם! וכיצד יכולים "להתנפח" ולהמתין ל"כיבודים" – כאשר יודעים שמדובר אודות יהודי שנמצא במצב של פיקוח-נפש, שאז צריך אפילו "כהן-גדול" להפסיק באמצע עבודת יום הקדוש בקודש הקדשים, ולצאת לפנות גל של אבנים, אפילו על הספק וספק ספיקא⁴ – שמא יוכל להציל יהודי שנמצא שם!!

יעשה כאו"ח חשובן צדק בנפשו: כמה "נרות להאיר" הדלקת בערב שבת זה, וכמה "נרות להאיר" הדלקת ביום שלפנ"ז!...

הגיע הזמן להתעורר מהאדישות והתרדמה – כלשון הרמב"ם³: "עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם", ולזרוק את עצמו ("אריינווארפן זיך") מתוך מסירה ונתינה בעבודה דהפצת המעיינות חוצה.

(משיחת ש"פ תולדות, מבה"ז וער"ז כסלו ה'תשמ"ה – בלתי מוגה)

(1) שה"ש ב, ט. וראה "קול קורא" שנדפס ב"הקריאה והקדושה" סיון תש"א. אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' שז. ועוד.
(2) זח"ג צד, רע"ב.
(3) הל' תשובה פ"ג ה"ד.
(4) יומא פג, א – במשנה. רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ה. טושו"ע ואדה"ז או"ח שכ"ט ס"ג.



מה מסמנות המהפכות

ברוסי', בסין, בהודו ועוד?

[.] ההדגשה דבירור העולם בתקופתנו זו כהכנה לימות המשיח, היא (לא רק באופן ד"אמורים בפרשה", בתורה, אלא גם) באופן הנראה בגלוי במצב העולם כולו¹ בימינו אלה. ובהקדמה:

ישנם התמיהים על המדובר בתקופה האחרונה שעומדים אנו בסוף זמן הגלות, עקבתא דמשיחא, ושואלים: היכן רואים זאת? הרי עולם כמנהגו מידי שנה בשנה כרגיל נוהג? – ולפלא הכי גדול שאינם מתבוננים בהמאורעות שמתרחשים בעולם, מאורעות הגלויים ומפורסמים!

בתקופה האחרונה (החל משנים הכי אחרונות, ומוסיף והולך מזמן לזמן) מתרחשים ברחבי העולם מהפיכות קיצוניות, מן הקצה אל הקצה, ובחסידי ה' מתרחשים מהפיכות אלה בשקט, כלומר, ללא מלחמות ושפיכות-דמים, רחמנא ליצלן, עד כדי כך, שחיי היום-יום (בענייני המסחר וכיו"ב) ממשיכים להתנהל ע"ד הרגיל, כאילו עולם כמנהגו נוהג, למרות שמתרחשת מהפיכה קיצונית בהנהגת המדינה כולה, אלא שהיא מהפיכה פנימית, בדרכי פוליטיקא מדינית:

לכל לראש ומתחיל ממדינת רוסיה (המדינה שממנה בא כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו יחד עם תלמידיו ושלוחיו), אשר, לאחר תקופה של שבעים שנות משטר תקיף ואימתני שהפיל חיתתו על כל תושבי המדינה, עד שאפילו עבור התבטאות של ביקורת על המשטר היו עונשים להשלח לארץ גזירה (סיביר וכיו"ב) – נעשה לפתע, בפרק זמן קצר ביותר, שינוי קיצוני (ע"י העומדים בראש הנהגת המדינה) במשטר המדינה, ומתפשט גם בשאר מדינות דוגמתן.

ועד"ז במדינת סין – שבתקופה האחרונה מתרחשת מהפיכה בהנהגת המדינה בפנים וגם בנוגע לקשר ויחס עם שאר מדינות העולם, וכיו"ב, וכן במדינת הודו – שבפרק זמן קצר יחסית הוחלפו ראשי השלטון ששלט במשך תקופה ארוכה, ועד"ז מהפיכות קיצוניות בעוד כמה מדינות ברחבי העולם, ועד ל"איי הים", אשר, אין צורך לפרט ולהאריך, כיון שהדברים ידועים ומפורסמים.

והמדובר אודות מהפיכות במדינות כאלו שיש בהם ריבוי עצום של בני-אדם, כלומר,

(1) ע"ז שנסתלשל מהתורה – "אסתכל באורייתא וברא עלמא" (זח"ב קסא, רע"ב). ולהעיר גם מהמשך המאמר – "בר נש אשתדל באורייתא ומקיים עלמא", שנעשה ע"י עבודתם של ישראל, כדלקמן בפנים.

המדור מוקדש לעילוי נשמת האשה מרת רוזה בת ר' יצחק מאיר ע"ה מיידנצ'יק
נלב"ע ביום ו', ערב שבת קודש פ' ויגש – אחר תצות היום – ה'תשס"ב
יה"ד שיקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והיא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממ"ש

מהפיכות בממשלות ומשטרים שמנהיגים בליוני אנשים בכל רחבי העולם, ועד לרוב האנשים שבכל העולם!

וה"נס" שבדבר – ולפלא הכי גדול שלא שמים לב לכל זה, "אין בעל הנס מכיר בנסו"² – שמהפכות קיצונית, שיש להם השפעה ישירה על רוב העולם, מתרחשות בשקט ובמנוחה, דבר שאין לו אח ורע בתולדות האנושיות כולה:

מהפיכות במשטר ושלטון של מדינות היו מלווים תמיד במלחמות עקובות דם שהתנהלו במשך תקופה ארוכה, שיבשו את מהלך החיים, הביאו הרס וחורבן ר"ל. ואין צורך להרחיק לכת ולחפש בדברי ימי העולם בדרות שלפנ"ז, כיון שראינו בדרוננו זה את החורבן הנורא במלחמת העולם השני, לא תקום פעמיים צרה.

ואילו בימינו אלה, מתרחשים מהפכות קיצוניות גדולות יותר, ברוב העולם, ובחסידי ה', ה"ז ללא מלחמות ללא שפיכות דמים, ח"ו, אלא מתוך שקט ומנוחה.

ויש להוסיף, שמהפכות בעולם בימינו אלה רואים (לא רק ביחס להנהגת בני-אדם, אלא) גם ביחס לשאר הנבראים שבעולם, חי צומח ודומם – ועידות אדמה שאירעו בתקופה האחרונה, בפרק זמן קצר, ונמשכות גם עתה במקומות שונים בעולם (גם במדינה זו), ובחסידי ה', הקרבנות היו במספר קטן, ובפרט ביחס למקרים דומים שאירעו בתקופות שלפנ"ז.

הוספה באמונה בביאת המשיח והצפי' לביאתו

וביאר השייכות דכהנ"ל לבנ"י – (דלכאורה, מאורעות שמתרחשים במהלכי הפוליטיקה ברחבי העולם (ללא קשר ישיר לבנ"י)³ אינם מענינם של בנ"י, שתפקידם לעסוק בלימוד התורה וקיום המצוות) – בכמה פרטים:

א) הכרת גדלות הא-ל ונתינת שבח והודי' על גודל חסדיו – שכן, נוסף לגדלות הא-ל ש נראית בהנהגת הטבע, כמ"ש "השמים מספרים כבוד א-ל גו"⁴, "כי אראה שמך מעשה אצבעותיך ירח וכוכבים אשר כוננת"⁵, מודגשת יותר גדלות הא-ל בהנהגה נסית, כבנדו"ד, שמהפיכות קיצונית ברחבי העולם מתרחשות בשקט ומנוחה, נס גדול שאינו אלא בכחו של הקב"ה ה"כל יכול!" ועל כך יש להודות להקב"ה על גודל החסד שבדבר, במכ"ש וק"ץ מנתינת שבח והודי' על הנהגת הטבע מידי יום ביומו.⁶

ב) הוספה באמונה בביאת המשיח והצפי' לביאתו, "אחכה לו בכל יום שיבוא" – שכן, מהפכות בעולם הם מהסימנים שהובאו במדרשי חז"ל על התקופה דעקבתא דמשיחא⁷,

(2) נדה לא, א. (3) מלבד העובדה שבכמה מדינות נעשה קל יותר לקיים תומ"צ.

(4) תהלים יט, ב. (5) שם ח, ד.

(6) ופשוט, שההתעסקות בלימוד התורה וקיום המצוות אינה גורעת כלל בהתבוננות בגדלות הא-ל ונתינת שבח והודי' על גודל חסדיו.

(7) ולדוגמא: "אם ראת מלכות מתגרות אלו באלו צפה לרגלו של משיח" (ב"ר פמ"ב, ד). "שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי אומות העולם מתגרים זה בזה

וכשרואים מהפכות גדולות בימינו אלה, ה"ז סימן נוסף שנמצאים אנו ברגעים האחרונים דעקבתא דמשיחא, ותיכף ומיד ממש בא משיח צדקנו.

פעולתם של השלוחים על ההנהגה דכל המדינות שבעולם

ועוד ענין עיקרי – הנוגע גם ובעיקר מכאן ולהבא:

כל המאורעות שבעולם משתלשלים מהנהגת בנ"י – שהרי מקרא מלא דיבר הכתוב⁸ "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל"⁹, היינו, שכל המאורעות שב"גבולות עמים", שבעים אומות העולם, קשורים ביציבות ותוקף עם "בני ישראל". ולכן, כאשר בנ"י מוסיפים בעבודתם בלימוד התורה וקיום מצוותי' [הן העבודה דקיום התומ"צ, והן העבודה דבירור העולם, כולל ההשפעה על אוה"ע לקיים שבע מצוות בני נח], ה"ז פועל בדרך ממילא (ללא צורך בהתעסקות מיוחדת, אפילו לא במחשבה בלבד) קיום ועמידת העולם כולו, בכל שבעים אומות העולם, "יצב גבולות עמים".

ויש לומר, שהשינויים שנעשו בעולם בתקופה האחרונה, המדגישים שזוהי התקופה דעקבתא דמשיחא – הם כתוצאה מעבודתם של ישראל בתקופה האחרונה, ובלשון הכתוב בפרשת השבוע – "תולדות יצחק, יעקב ועשו האמורים בפרשה", ובפרט בקשר ובשייכות עם שנת הארבעים, "ויהי יצחק בן ארבעים שנה".

וענין זה מודגש בכינוס השלוחים העולמי דשנת הארבעים – כאמור לעיל שהשלוחים שהתכנסו מכל המדינות שברחבי העולם הם באי-כח דכל המדינות שבעולם, ולכן, ה"ז פועל בדרך ממילא על ההנהגה דכל המדינות שבעולם.

ויה"ר – והוא העיקר – שיתוסף עוד יותר בעבודתם של ישראל, ובמילא, יתוסף עוד יותר בהטבת מצב העולם כולו, בחסד וברחמים, בטוב הנראה והנגלה, ע"י חיזוק והתייצבות המשטר האמיתי של הקב"ה, בורא העולם ומנהיגו, ועד לקיום היעוד "והיתה לה' המלוכה", גילוי מלכותו של הקב"ה בכל העולם, ו"אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד", ועד שהארץ עצמה תהי' באופן ש"מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים". (משיחת ש"פ 9 ותולדות, ד' כסלו ה'תש"נ - מוגה)

כו" (פסיקתא רבתי פסקא קומי אורי). והרי תוכן (8) האזינו לב, ח. ד"מלכות מתגרות" הוא מהפכות בעולם, אלא, שבחסידי ה' ה"התגרות" היא מתוך שקט ומנוחה. (9) "למספר שבעים נפש של בני ישראל שירדו למצרים הציב גבולות עמים שבעים לשון" (פרש"י עה"פ).

